

29-09-2025

Zienswijze **Transport en Logistiek Nederland (TLN)** op het wetsvoorstel van de leden Holman en Grinwis tot wijziging van de Meststoffenwet, de Omgevingswet en de Wet op de economische delicten in verband met de invoering van een grondgebonden melkveehouderij, de aanwijzing van maatschappelijke landbouwgebieden en een verantwoorde mestafzet (Wet grondgebondenheid en verantwoorde mestafzet).

TLN is dé ondernemersorganisatie voor de transport- en logistieksector. Namens aangesloten transporteurs / opslagbedrijven / intermediairs van dierlijk mest richt deze reactie zich specifiek op de voorgestelde artikelen

- Artikel 15a – 1) 'beperken transport van dierlijke meststoffen tot 100 kilometer vanaf het bedrijf van de landbouwer' 2) transport van mest enkel binnen gedefinieerde regio's
- Artikel 21 / bijlage III – het verplicht aangaan van samenwerkingsovereenkomsten met plicht tot levering en plicht tot afname van dierlijke mest tussen landbouwbedrijven.

TLN stelt graag voorop dat er niets mooiers is dan wanneer er samenwerkingen tot stand kunnen komen, maar als samenwerking moet dan is het vragen om problemen. TLN licht toe waarom deze voorstellen gaan leiden tot 'gedoe' / onnodige administratieve lasten / ongewenste juridificering van mestafzet:

Werking mestmarkt

Het wetsontwerp schakelt praktisch gezien de verbindende rol die intermediairs nu vervullen uit. Intermediairs vormen een verbindende schakel tussen aanbieders van mest (veehouders) en afnemers (voornamelijk akkerbouwers) door vraag een aanbod op elkaar af te stemmen op factoren als:

- Kwaliteit – de (verschillende) mestsoorten waar akkerbouwer behoefte aan heeft (en niet enkel de mestsoort die samenwerkingspartner(s) bied(en)).
- Hoeveelheid – indien gewenst hoeft akkerbouwer niet te gaan shoppen bij diverse veehouders, maar kan deze via een intermediair alles krijgen wat die wil.
- 'Timing' – een akkerbouwer kan mest bestellen wanneer die het nodig heeft, en hoeft de mest niet af te nemen wanneer de veehouder er van af wil / moet.

Hiermee ontzorgen intermediairs zowel leveranciers als afnemers, en nemen ze een stuk risico uit handen van veehouders en akkerbouwers.

In de beoogde samenwerkingsovereenkomsten zitten risico's ingebakken waar de gemiddelde akkerbouwer niet mee opgezadeld wenst te worden; we moeten er niet aan

denken dat akkerbouwers een afnameplicht in moeten lossen terwijl ze -vanwege langdurig slecht weer- geen ruimte hebben om de mest aan te wenden.

Een intermediair heeft nog opties om de mest elders af te zetten (andere regio waar de weersomstandigheden beter waren, export, mestverwerking, ..).

‘Juridificering’ van de beoogde samenwerkingsovereenkomsten zal het gevolg zijn; overeenkomsten vol met ‘ALS dit, DAN dat – clauses’ om zich te wapenen tegen risico’s die er per definitie zijn bij verplichte levering / verplichte afname van mest. Dat is vast niet de intentie van de beoogde samenwerkingsovereenkomsten, maar wel praktijk.

Laat staan wat consequenties zijn als bedrijven bijvoorbeeld failliet gaan: een akkerbouwer die niet meer van zijn failliete samenwerkingspartner mest aangeleverd krijgt moet halsoverkop een nieuwe samenwerkingspartner vinden?

Mestverwerking

Binnen de context van de Meststoffenwet zijn ‘bedrijven’ expliciet landbouwbedrijven (akkerbouw, veehouderij, tuinbouw). Daarmee richten de beoogde samenwerkingsovereenkomsten zich expliciet op veehouders (aanbieders) en akkerbouwers / tuinbouwers (afnemers).

Wat betekent dat voor de huidige mestverwerkers zoals bijvoorbeeld mestfabrieken die hoogwaardige mestkorrels maken, paardenmestfabrieken die mest verwerken tot champignonsubstraat (essentieel voor champignonenteelt), e.d. Komen deze bedrijven ‘droog te staan’ omdat ze geen mest meer kunnen afnemen (in het ergste geval) en/of ze geen mest meer van verder af kunnen betrekken (want afstand > 100 km, mest komt uit anders regio dan waar verwerker gevestigd is)?

Administratieve lasten

Administratieve lasten worden waarschijnlijk onderschat; een ‘samenwerkingsovereenkomst’ klinkt sympathiek, maar naast de administratie rondom de minimaal wettelijk vast te leggen details gaat een melange aan juridisch voorwaarden ontstaan rondom de minimaal wettelijke verplichte details, en juridisch getouwtrek om de verplichte levering of -afname ook te bewerkstelligen wanneer het niet plaats vindt, juridisch getouwtrek om bij overheid aan te tonen dat het echt niet aan jou lag dat mest niet geleverd of afgenomen is, etc etc .. Dit wetsvoorstel maakt de meststoffenwet onnodig complexer en laat de regeldruk onnodig enorm stijgen.

Artificiële ‘oplossing’

Met de gestelde normen rondom transport (< 100 km, transport binnen vervoersregio’s) beoogt het voorstel een wereld die ver afstaat van de praktijk en onwenselijk is.

Bij de toelichting op het voorstel wordt het volgende voorbeeld gebruikt:

Samenwerking akkerbouw in Zeeland en veehouderij in Brabant

Een akkerbouwer en veehouder sluiten een meerjarige overeenkomst: de akkerbouwer neemt mest af en levert voergewassen terug. Zo ontstaat een gesloten kringloop en hoeven er minder mesttransporten plaats te vinden.

TLN vraagt zich af:

- Wat is de onderbouwing van 'hoeven er minder mesttransporten plaats te vinden'? Of er minder transportbewegingen nodig zijn is situatie specifiek en het tegenovergestelde kan ook waar zijn: akkerbouwer heeft in week x maar een kleine hoeveelheid mest nodig die intermediair x kan leveren op weg naar akkerbouwer 2 die ook in de buurt zit.
Of akkerbouwer heeft juist heel veel mest nodig in de piekperiode, maar veehouder heeft dat op dat moment niet op voorraad (Een intermediair kan daar wel in voorzien).
- Afstand is ook een factor om rekening mee te houden. Waarom zou een akkerbouwer in West Brabant wel een samenwerkingsverband aan mogen gaan met een Zeeuws bedrijf in Zeeuws Vlaanderen en niet met een bedrijf dichtbij in Zuid-Holland? Ook met andere voorbeelden valt aan te tonen dat de huidige werkwijze efficiënt gebeurt en transportbewegingen (= milieubelasting) tot een minimum beperkt blijven.
- Worden veehouders en/of akkerbouwers geacht -extra- mestopslagruimte te creëren om levering / afname op een voor de samenwerkingspartner ongewenst moment op te vangen?
- Etc.

Conclusie

Het voorstel is ongetwijfeld met goede bedoelingen opgezet, maar er zitten veel haken en ogen aan, is praktisch onwerkbaar / onwenselijk, levert de gemiddelde landbouwer kopzorgen op, en leidt tot praktisch en administratief gedoe.

Kunstmest geeft minder gedoe; grote kans dat akkerbouwers weer meer kunstmest gaan gebruiken ...